

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Imię i nazwisko

BRP-II.053.1.2024
Warszawa, 12 sierpnia 2024 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

dot. II.7002.2.2022.MA

Szanowny Panie Rzeczniku,

W nawiązaniu do wystąpienia Pana Rzecznika z dnia 19 czerwca 2024 r. uprzejmie wskazuję, co następuje.

W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace nad kompleksowym uregulowaniem ustawowym problematyki ustanawiania biegłych sądowych poprzez stworzenie mechanizmów pozwalających na dobór fachowych, odpowiedzialnych i bezstronnych kadr. Odnosi się to także do instytucji naukowych i specjalistycznych sporządzających opinie na zlecenie organów procesowych. Prace te obejmują również kwestie ustalenia zasad wynagradzania biegłych. Jednym z zasadniczych warunków projektowanej reformy jest powiązanie nowych regulacji dotyczących opiniowania z odpowiednim finansowaniem systemu, w tym w szczególności z podniesieniem wynagrodzeń biegłych (stawki godzinowej i tzw. ryczałtów) oraz zapewnieniem możliwości ich waloryzacji. Powyższe działania w celu zwiększenia atrakcyjności funkcji biegłego dla specjalistów z różnych dziedzin i specjalności, w konsekwencji winny stać się czynnikiem realnie zwiększającym zainteresowanie ekspertów podjęciem współpracy z sądami i organami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Wstępne założenia do projektu ustawy zostały ogłoszone w dniu 11 lipca 2024 r. (<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/reforma-przepisow-o-bieglych-sadowych>).

Jednocześnie uprzejmie wskazuję, że na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 615) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. poz. 627), uregulowano stawki wynagrodzeń biegłych, taryfy zryczałtowane oraz sposób dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym i postępowaniu karnym. W § 12 rozporządzenia (dotyczącego postępowania karnego) oraz § 8 rozporządzenia (dotyczącego postępowania cywilnego), określono, iż poniesione wydatki niezbędne dla

wydania opinii, w szczególności wydatki materiałowe, koszty amortyzacji aparatury badawczej oraz dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów. W myśl bowiem dyspozycji art. 618f § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. poz. 37) wysokość wynagrodzenia za wykonaną pracę biegłego i specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych ustala się uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w § 1 ww. artykułu - na podstawie złożonego rachunku. Analogiczne uregulowanie zawiera art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1144 z późn. zm.) zgodnie, z którym „wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków - na podstawie złożonego rachunku”.

Po wejściu w życie przedmiotowych rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r., do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Pełnomocnika Ministra Sprawiedliwości do spraw biegłych sądowych kierowane były postulaty środowiska biegłych sądowych oraz instytucji naukowych i specjalistycznych sporządzających opinie na rzecz organów procesowych, w których sygnalizowali oni pilną potrzebę m.in. przywrócenia w obowiązujących rozporządzeniach możliwości dokumentowania przez biegłego poniesionych wydatków niezbędnych do wydania opinii w razie braku faktur lub rachunków, za pomocą oświadczenia. Wskazywano, iż pominięcie dotychczasowej formy w postaci oświadczeń uniemożliwia rozliczenie rzeczywistych kosztów wydania opinii, a w praktyce wyklucza możliwość funkcjonowania laboratoriów zajmujących się wykonawstwem ekspertyz kryminalistycznych, medyczno-sądowych i innych.

Mając na względzie potrzebę zabezpieczenia niezakłóconego toku postępowania, w Ministerstwie Sprawiedliwości wszczęto prace legislacyjne nad zmianą rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym, jak i w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym, w których planuje się przywrócenie możliwości dokumentowania przez biegłych wydatków (w szczególności materiałowych, amortyzacji aparatury badawczej oraz kosztów dojazdu na miejsce wykonania czynności) w przypadku braku faktur lub rachunków - za pomocą oświadczenia. W chwili obecnej prace nad obydwoma projektami znajdują się na etapie uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/